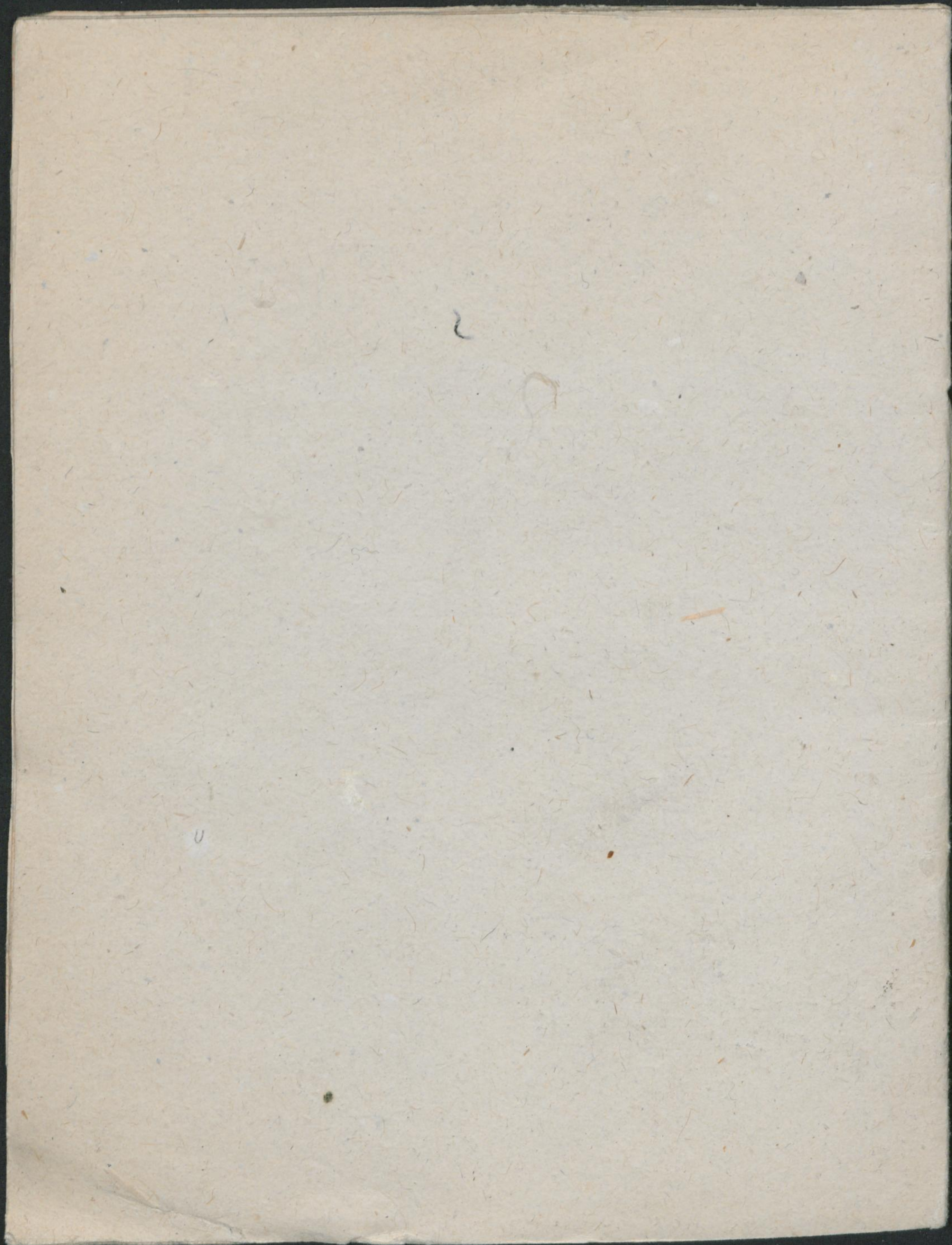
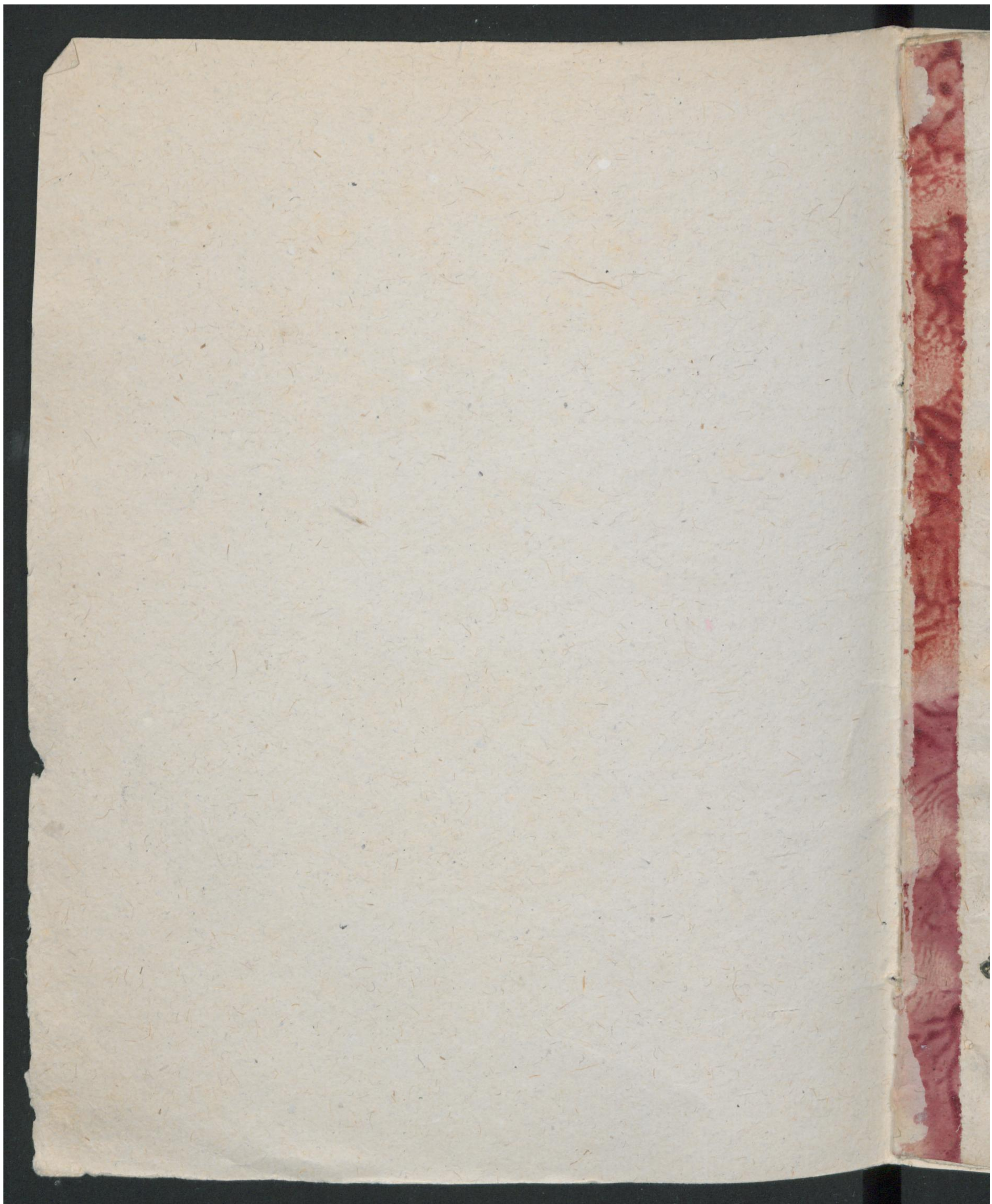

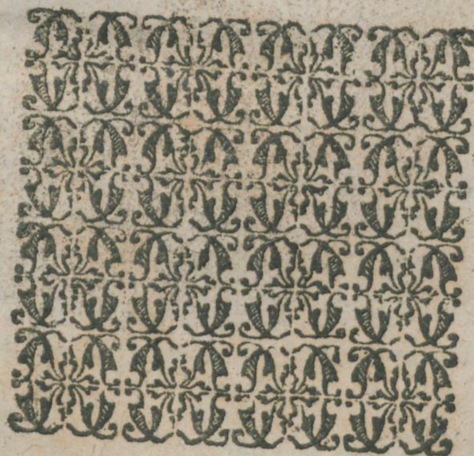

By den Coninck,

Proclamatie ofte Placcaet

tot wederroepinghe der Schippers van uytlantsche diensten. Midtsgaders de orden die daer ghestelt is tusschen de oorlochschepen aen weersyden / ende de Coopvaerders/ waer nae sy haer te reguleren sullen hebben/ als hier binnen breeder te lesen is.

Overghesett uyt den Enghelsche in onse Nederlantsche tale.

Nae de Coppe
Ghedruckt tot Londen by Robert Barker / Drucker van syne Coninckliicke Majesteyt. 1605.

By den Coninck,

Proclamatie ofte Placcaet

tot wederroepinghe der Schippers van uytlantsche diensten.

AEngemerckt binnen desen corten tijdt sichtent den Pays ghesloten tusschen Ons ende den Coninck van Spaengien/ ende de Eerts-hertogen onse goede Broeders/ Ons is ghebleken dat vele Schipluyden ende Zeevarende Mannen van desen Coninckrijcke/ hebbende ghecreghen een costuyme ende ghewoonte in den tyde van Oorloghe van te doen profijt by roof/ verlaten haer ordinaire ende heerlicke beroepinghe ende Neeringhe in Coopmans reysen/ waer by sy mochten beyde vercrijghen bequame onderhout/ende haer Landt dienstelick zijn/ Ende begheven haer selven onder den dienst van diveersche uytlantsche Heeren/ onder den titel van mannen van Oorloghe/ om hier door gheleghentheyt te hebben om te continueren haren onghoorloofden ende goddeloosen loop van te leven by roof/ ghebruyckende den dienst van die Princen alleenelick tot een coleur ende deckmantel/maer inder daet maeckende haer selven gemeynelick niet beter als Zeeroovers/ om te rooven beyde onse eygen Ondersaten haer Landtslieden/ ende de Ondersaten van andere Princen onse Naebueren/ treckende in haren heerlicken Coophandel: Door welcke Coursen sy verhinderen den gerusten handel van de Natien de eene met de andere/laten onse Coninckrijcke onversien van Mannen van hare soorte/ indien wy oorsaecke souden hebben om die te ghebruycken/ ende ghewennen haer selven tot een ongoddelicke dispositie oft ghestaltenisse van leven by roof ende quade middelen/ niet teghenstaende by redene van

den alghemeynen vrede in den welcken wy teghenwoordelick zijn met alle Christelicke Princen ende Republycken / zy connen overvloedelicker ende meer geemployeert worden in een ordentlicke ende gheoorloofde Navigatie / dan zy teenigher tijdt van eenighe Jaeren onlancx hebben connen ghe weest:

Wy hebben ghedacht nootzakelick te zijn by tijts voor te comen het versprepden van sulcke eene corruptie onder onse Onderzaten van die soorte ende beroepinghe / waer door onse Natie soo seer sal wesen ghe swackt / ende onse Coninckrijcke soo grootelic beschadicht. Derhalven wy willen ende belasten allen Meesters van Schepen / Piloten / Schippers ende alle andere soorten van Zeevarende lieden / welcke nu teghenwoordich zijn in dienste van oorloghe van eenighe uytlandtsche Heeren / dat sy op den staenden voet wederom thuys comen in haer eyghen Lant / ende laten alle sulcke uytlandissche diensten / ende employeren haer selven tot haere beroepinghe in den gheoorloofden loop van Coopmanschap / ende andere ordentlicke Navigatie / op sulcke penen ende straffen als by de Wetten van onsen Coninckrijcke mogen haer aenghedaen worden / indien zy nae dese declaratie oft verclaringhe onser Beliefften / niet en sullen obedieren ende ghehoorsaem zijn.

Ende wy belasten oock ende bevelen strickteliick op de selve penen alle onsen onderzaten van die professie / dat niemandt van hen sal van nu voortaen nemen eenighe Brieven van Marke oft Repzesaillen / noch dienen onder eenighe die hebben soodanighe brieven van Marke ofte Repzesaille van eenighen uytlantschen Prince oft Heere hoedanich hy zy / noch op ander wyse haer selven en begheven in eenighen dienst van Oorloghe van eenighen uytlanschen Heere ter Zee / sonder speciaele toelatinghe verkreghen van ons Selve / oft van onsen hooghen Admi-

rael /

rael / als sy sullen het contrarie andtwoorden in haere perijckelen.

Ende aenghesien dat hoewel wy in vrede zijn met alle Christelicke Princen ende Heeren/nochtans ghedurende de oorloghe tusschen den Coninck van Spaignen / ende de Ertshertoghen aen d'een zyde/ende de vereenichde Provincien van de Nederlanden aen d'ander zyde/menighe zaken moghen voorvallen / ghelijck sommighe alreede voorghevallen zijn/zwaer om uytlegghen voor onsen Officieren ende Ondersatē / hoe sy haer selven in sulcke saecken sullen draghen/ten sy datse haer verclaert zijn: Wy hebben behoorlick ghevonden te maken een open verclaers hoe onse voorseyde Officieren ende Ondersaten/haer sullen houden teghen de Ondersaten soo wel van den Coninck van Spaignen ende Ertshertoghen/ als oock van de gheunieerde Staten in de naervolghende zaken.

Inden eersten onse Beliefte is/dat binnen onse Porten/ Havenen/Oeveren/Creken/oft ander plaetsen van onse Dominie/ of soo nae eenighe van onse voorseyde Porten oft Havenen/ als met redenen sal connen ghehouden zijn te wesen binnen dien Tytel/ Limite/oft Pale/ met en sal worden gheleden eenighe fortse/ violentie/ overvallinghe oft beschadinghe van d'een oorloochsman tot de ander/oft van oorloochsman aen een Coopman / oft van d'een Coopman tot d'ander van weder zyden / maer dat zy alle van wat Natie zy oock zijn / soo langhe als sy sullen zyn binnen dese onse Porten ende plaetsen van onse Jurisdictie/oft waer onse Officieren moghen verbieden violentie/ sullen verstaen zijn te wesen onder onse protectie ongehandelt te worden by train van Justitie/ende in vrede te zijn d'een metten anderen.

Ende

Ende nademael sommighe van de Oorloochmannen van beyden zyden hebben onlancx ghebruyckt / ende is apparent dat sy sullen ghebruycken in toecomende tijdt / wel niet te comen binnen onse Havenen / dewyle sy weten dat wy daer connen de violentie bedwinghen / maer nochtans te ligghen ontrent onse Havenen / wat aen de zeecant / maer nochtans soo by nae onse Costen ende den inganck van onse Havenen / als by redene ghehouden connen zijn te wesen binnen de palen van deselve / ende aldaer te wachten den Coopman van de contrarie zyde / ende tastense aen ende nemense als sy varen uyt onse Porten / het welcke alleveleens is in eenigher manieren / als oft sy die namen in onse Havenen / ende zijn niet minder letsel voor den Coop-handel.

Onse beliefte derhalven ende bevel is aen allē onse Officieren ende Ondersaten ter Zee ende te Lande / dat sy sullen verhinderen / soo vele als in haer is / alle sulcke ligghen van Oorlochschepen aen wederzyden soo nae den inganck van eenighe van onse Havenen oft onse Costen / ende dat sy sullen salveren ende te hulpe comen allen Cooplieden / ende andere welcke vallen sullē in het dangier van eenighe sulcke die sullen ligghen wachten op onse Costen in plaetsen soo nae gheleghen / tot schade ende verhinderinghe vanden handel ende traffijcke uytwaert ende innewaert / uyt ende nae onse Coninckrijcken. Ende tot beter instructie van onse Officieren in de executie van dese twee Artijckelen / wy hebbē hen doen zenden beworpen van dese Limiten / in de welcke wy gheresolveert zijn dat dese Ordonnantien gheobserveert sullen wesen.

Ende dewijle het ghebeurt is / ende apparent is dat het dickwils gebeuren sal / dat een schip van oorloge van d'een zyde mach comen in eenighe van onse Porten alwaer zijn sal een Coopman van d'ander zyde: in sulcken ghevalle tot voordeel ende preservatie vande gheoorloof den Coopmans handel. Onse beliefte is / dat allen Cooplieden schepen / soo sy het sullen versoecken / toeghelaten sal worden te vertreckē uyt de voorseyde Haven / twee oft drie ghetijden voor het oorlochschip / ten eynde den Coopman vry

mach

mach zijn van het vervolghen van zijne teghenpartie.
Ende indien het gheveurt dat eenich Schip oft Schepen van
Ende indien het gheveurt dat eenich Schip oft Schepen van
Oorloghe van d'een syde/ vinden eenich Schip oft Schepen van
oorloge van d'ander syde in eenige onse Porten oft Oevers voor-
sept/ ghelijck onse believte is dat gheduerende haer ligghen aldaer
alle violentie sy verhindert: So bevelen wy insgelijcx onsen voorsz
Officieren ende ondersaten beyde ter Zee ende te Lande / dat het
Schip van Oorloghe dat eerst in quam/ toegelaten werde te ver-
trecken een ghetyde oft twee voor het ander dat lest inquam/ ende
dat soo langhe sy sullen doen beyden ende ophouden eenich schip
van Oorloghe/ het welcke soude willen een ander vervolgen uyt
eenighe onse Havenen immediatelick. Ende aenghesien wy ghe-
informeert zijn dat niet teghenstaende de strenghicheyt van onse
Wetten teghen de ghene die de goederen van Zeeroovers ont-
fanghen/ vele van onse Officieren van onse Porten / ende andere
inwoonders daer binnen ende ontrent de selve/ daghelicx ontfan-
ghen goederen die ingebrocht zijn uyt der Zee / by sulcke die in
der daedt Zeeroovers zijn/ soo sy ende het crijghen van hare goe-
deren wel waren geexamineert: Wy waerschouwen hen alle hier
by te schouwen het ontfanghen oft coopen van eenighe goederen
uyt der Zee/ niet comende in het Coninckrijcke by behoorlicken
cours van coopmanschap/ want de ghene die bevonden sullen
worden/ wy zijn ghceresolveert alsoo om voor te comen alle occasie
ende moetghevinghe van Zeeroovers ghebruyckt by onse On-
dersaten/ dat wy sullen maken dat onse Wetten ten vollen sullen
zijn gheexecuteert/ volghende hare rechte meyninge/ beyde tegen
de Zeeroovers/ ende alle ontfanghers ende aennemers van haer
ende hare goederen.

Ghegheven tot Thetford den eersten dach van Maerte in het tweede jaer onses Rijcx van Groot Britanien, &c.

God beware den Coninck,

